RÅDETS BESLUT (Gusp) 2022/847

av den 30 maj 2022

till stöd för insatserna för att förhindra och bekämpa olaglig spridning av och handel med handeldvapen och lätta vapen och ammunition och inverkan av dessa i Amerika

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionen, särskilt artiklarna 28.1 och 31.1,

med beaktande av förslaget från unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, och

av följande skäl:

(1) Den 19 november 2018 antog rådet EU:s strategi mot olagliga skjutvapen, handeldvapen och lätta vapen samt deras ammunition med titeln *Vapensäkerhet och skydd av allmänheten* (*EU-strategin för handeldvapen och lätta vapen*), i vilken riktlinjerna för unionens åtgärder i fråga om handeldvapen och lätta vapen anges.

(2) På regional nivå innebär EU-strategin för handeldvapen och lätta vapen att unionen och dess medlemsstater ska hjälpa andra länder att förbättra hanteringen och säkerheten för statliga lager genom att stärka de nationella rättsliga och administrativa ramarna och de institutioner som reglerar lagligt tillhandahållande och hantering av lager av handeldvapen och lätta vapen och ammunition för försvarets och polisens räkning.

(3) I EU-strategin för handeldvapen och lätta vapen noteras det att unionen kommer att eftersträva synergier med berörda amerikanska stater och regionala organisationer för att minska den olagliga spridningen av och den olagliga handeln med handeldvapen och lätta vapen, i syfte att minska det väpnade våldet och kriminaliteten.

(4) Latinamerika och Karibien har drabbats hårt av spridningen och den extrema anhopningen av handeldvapen och lätta vapen. Det amerikanska halvklotet fortsätter att vara en av världens våldsammaste regioner. Enligt FN:s drog- och brottsbekämpningsbyrås (UNODC) senaste globala mord- och dråpstudie från 2017 skedde det i regionen 17,2 mord och dråp per 100 000 invånare, vilket är nästan tre gånger så mycket som det globala genomsnittet. Det stora flertalet mord och dråp begås med skjutvapen, vilket innebär att kampen mot och förhindrandet av spridning och olaglig handel med vapen och ammunition är en av prioriteringarna på den interamerikanska dagordningen.

(5) I överensstämmelse med EU-strategin för handeldvapen och lätta vapen kommer unionen – genom att anpassa sin verksamhet till regionala strategier och handlingsplaner – att stärka sin dialog och sitt samarbete med de regionala organisationer som arbetar med kontroll av handeldvapen och lätta vapen.

(6) Amerikanska samarbetsorganisationen (OAS) är sekretariatet för den interamerikanska konventionen mot olaglig tillverkning av och handel med skjutvapen, ammunition, sprängämnen och andra därmed relaterade materiel (Cifta), och samordnar och genomför regionala initiativ för bekämpning av olagliga handeldvapen och lätta vapen i Amerika.

(7) Unionen har tidigare stöttat OAS:s verksamhet genom rådets beslut (Gusp) 2018/2010 ([1]) till stöd för verksamhet som bekämpar olaglig spridning av och handel med handeldvapen och lätta vapen (Salw) och ammunition och inverkan av dessa i Latinamerika och Västindien. I det hänseendet har unionen beslutat att finansiera det initiativet just för att minska det väpnade våldet och den brottsliga verksamheten.

([1]) Rådets beslut (Gusp) 2018/2010 av den 17 december 2018 till stöd för motverkande av olaglig spridning av och handel med handeldvapen och lätta vapen (Salw) och ammunition och inverkan av dessa i Latinamerika och Västindien inom ramen för EU:s strategi mot olagliga skjutvapen, handeldvapen och lätta vapen och ammunition till dessa, ”Säkra vapnen – skydda medborgarna” (EUT L 322, 18.12.2018, s. 27).

(8) Vid Förenta nationernas tredje konferens för översyn av framstegen med genomförandet av FN:s handlingsprogram mot olaglig handel med handeldvapen och lätta vapen antogs den 30 juni 2018 ett slutdokument där staterna förnyade sitt åtagande att förhindra och bekämpa spridningen av handeldvapen och lätta vapen. Staterna bekräftade sin vilja att bedriva internationellt samarbete och stärka det regionala samarbetet genom förbättrad samordning och förbättrat samråd, informationsutbyte och operativt samarbete, med medverkan av relevanta regionala och subregionala organisationer samt brottsbekämpande myndigheter, gränsövervakande myndigheter och export- och importlicensmyndigheter.

(9) I Förenta nationernas Agenda 2030 för hållbar utveckling bekräftas det att bekämpning av olaglig handel med handeldvapen och lätta vapen är nödvändig för uppnåendet av många mål för hållbar utveckling, inbegripet fred, rättvisa och starka institutioner, fattigdomsminskning, ekonomisk tillväxt, hälsa, jämställdhet och säkra städer. I mål 16.4 för hållbar utveckling har alla stater därför förbundit sig att avsevärt minska de olagliga finansiella flödena och vapenflödena.

(10) Förenta nationernas generalsekreterare efterlyste i sin nedrustningsagenda *Att säkra vår gemensamma framtid*, som lades fram den 24 maj 2018, åtgärder mot extrem anhopning av och olaglig handel med konventionella vapen samt stöd till nationella strategier för handeldvapen.

(11) I den andra fasen (fas II), som utgör en fortsättning på tidigare unionsinsatser, bibehålls paradigmet med multilateralism och synergier mellan unionen och OAS, och den kompletterar unionens globala arbete på detta område genom att inriktas på en region som är hårt drabbad av spridning, extrem anhopning och handel med handeldvapen och lätta vapen.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

1. Med tanke på genomförandet av EU-strategin för handeldvapen och lätta vapen är syftet med detta beslut att komma till rätta med det väpnade våldet i Amerika. Unionen ska därför finansiera det projekt som beskrivs i bilagan, vars mål är att bekämpa spridning av och olaglig handel med skjutvapen och ammunition samt förhindra sammanstötningar med skjutvapen i hårt drabbade områden.

2. Enligt punkt 1 är målen för detta beslut följande:

a) Att stärka de nationella rättsliga ramarna för skjutvapen med beaktande av internationell normativ och god praxis.

b) Att förbättra de nationella myndigheternas operativa kapacitet att märka, spåra, förvara och förstöra skjutvapen.

c) Att optimera handeldvapenskontrollen genom användning av den regionala kommunikationsmekanismen för lagliga överföringar av skjutvapen och ammunition.

d) Att stärka samhällets motståndskraft mot vapenrelaterat våld och minska tillgången till olagliga och/eller oönskade skjutvapen.

e) Att utarbeta en centralamerikansk färdplan för skjutvapen i syfte att ge länderna ett praktiskt styrningsverktyg genom ett regionalt, samordnat och faktabaserat upplägg.

3. En utförlig beskrivning av projektet återfinns i bilagan till detta beslut.

Artikel 2

1. Unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik (den höga representanten) ska ansvara för genomförandet av detta beslut.

2. OAS ska stå för det tekniska genomförandet av det projekt som avses i artikel 1.

3. OAS ska utföra sina uppgifter under den höga representantens ansvar. Den höga representanten ska i detta syfte ingå nödvändiga överenskommelser med OAS.

Artikel 3

1. Det finansiella referensbeloppet för genomförandet av det unionsfinansierade projektet ska vara 4 240 906 EUR.

2. De utgifter som ska finansieras med det referensbelopp som anges i punkt 1 ska förvaltas i enlighet med de förfaranden och regler som gäller för unionens allmänna budget.

3. Kommissionen ska övervaka att de utgifter som avses i punkt 1 förvaltas på rätt sätt. Den ska därför ingå den bidragsöverenskommelse som krävs med OAS. I bidragsöverenskommelsen ska det anges att OAS ska säkerställa att unionens bidrag synliggörs i proportion till sin storlek.

4. Kommissionen ska sträva efter att ingå den bidragsöverenskommelse som avses i punkt 3 snarast möjligt efter det att detta beslut har trätt i kraft. Den ska informera rådet om alla eventuella svårigheter i samband med detta och om dagen för bidragsöverenskommelsens ingående.

Artikel 4

1. Den höga representanten ska rapportera till rådet om genomförandet av detta beslut på grundval av regelbundna beskrivande rapporter som utarbetas av OAS. Dessa rapporter ska ligga till grund för rådets utvärdering.

2. Kommissionen ska rapportera om de finansiella aspekterna av det projekt som avses i artikel 1.

Artikel 5

1. Detta beslut träder i kraft samma dag som det antas.

2. Detta beslut upphör att gälla 36 månader efter dagen för ingåendet av den bidragsöverenskommelse som avses i artikel 3.3. Det ska dock upphöra att gälla sex månader efter ikraftträdandet om ingen överenskommelse har ingåtts inom den perioden på sex månader.

Utfärdat i Bryssel den 30 maj 2022.

På rådets vägnar
C. COLONNA
Ordförande

BILAGA

PROJEKTDOKUMENT

MOTVERKANDE AV OLAGLIG SPRIDNING AV OCH HANDEL MED HANDELDVAPEN, LÄTTA VAPEN OCH AMMUNITION OCH INVERKAN AV DESSA I NORD-, SYD- OCH CENTRALAMERIKA

1. **Bakgrund**

Nord-, Syd och Centralamerika är en av världens regioner som är hårdast drabbad av väpnat våld: 2017 hade regionen det högsta regionala mord- och dråptalet med 17,2 mord och dråp per 100 000 invånare, vilket kan jämföras med det globala genomsnittet på 6,1 mord och dråp per 100 000 invånare ([1]). Det faktum att det i många av länderna finns många skjutvapen och att det är lätt att få tillgång till dessa är en central faktor för dessa höga tal. Nästan 75 % av morden och dråpen i regionen begås med skjutvapen ([2]). Det är även så att en stor del av de skjutvapen som är föremål för olaglig handel går till regionen ([3]).

Det är till stor del på grund av dessa negativa trender som spridningen av och den olagliga handeln med skjutvapen har kommit att prioriteras på regionens agenda för medborgarnas säkerhet. Nord-, Syd- och Centralamerikas länder har framhållit betydelsen av samordning och gränsöverskridande strategier eftersom brottsorganisationerna är allt mer komplexa och internationella. Detta åtagande tog sig uttryck i undertecknandet 1997 av den interamerikanska konventionen mot olaglig tillverkning av och handel med skjutvapen, ammunition, sprängämnen och andra därmed relaterade materiel (Cifta), vilket var den första regionala, bindande överenskommelsen av sitt slag. Cifta-konventionen, som har ratificerats av 31 av de 34 stater som ingår i Amerikanska samarbetsorganisationen (OAS), utgör ett grundläggande verktyg i kampen mot den olagliga handeln med handeldvapen i regionen.

Trots de nationella myndigheternas värdefulla insatser kan länderna emellertid fortfarande inte fullt ut genomföra konventionen. Den komplexa karaktären hos den organiserade brottslighet som kontrollerar vapenhandeln i regionen, inbegripet specialisering av arbetet, samordningsstrukturer samt operationernas internationella prägel, utgör en allvarlig utmaning för ländernas förmåga att utreda och lagföra dessa brott. De har även problem med att fullgöra andra protokoll och att genomföra strategier som kan minska spridningen av och tillgången på skjutvapen. Militära styrkor och säkerhetsstyrkor genomför inte systematiskt protokoll för hantering av ammunitionslager, något som ökar risken för att skjutvapen och ammunition hamnar på den illegala marknaden samt risken för oplanerade explosioner i lagringsanläggningarna. Märkning, registrering och spårning av skjutvapen görs inte på samma sätt i olika delar av regionen, vilket sätter stopp för brottsutredningar där man hade kunnat spåra skjutvapnens ursprung, binda dem till flera brottsplatser samt avslöja nätverk för olaglig handel. Avsaknaden av inhemsk lagstiftning som återspeglar skyldigheterna enligt Cifta-konventionen och utgör rättslig grund för sådana åtgärder äventyrar kontinuiteten och hållbarheten för den typen av praxis.

Det är även så att man i större delen av regionen fortfarande har problem med att främja välmåendet hos lokalsamhällena, vilka – bland andra omständigheter som gör dem sårbara – är drabbade av höga nivåer av fattigdom, arbetslöshet och brist på tillgång till allmännyttiga tjänster. Invånarna i dessa lokalsamhällen löper större risk att falla offer för eller själva utöva väpnat våld. För att undvika fortsatta våldspiraler är det därför inte tillräckligt att enbart inrikta sig på att kontrollera förekomsten av skjutvapen, utan man måste ta itu med dessa riskfaktorer och stärka motståndskraften hos lokalsamhällenas invånare. Kombinationen av repressiv och förebyggande politik är av grundläggande betydelse för att man ska kunna minska det väpnade våldet i regionen. För att bemöta dessa utmaningar godkände OAS-medlemsstaterna 2019 den första handlingsplanen för västra halvklotet som vägledning för utformningen av den offentliga politiken för att förebygga och minska antalet mord, varvid man beaktade det ramverk som utgörs av det interamerikanska programmet för förebyggande av våld och brott. Handlingsplanen innehåller 28 rekommendationer för 1) framtagande, spridning och användning av information och vetenskapliga belägg, 2) utformning och genomförande av förebyggande politik samt 3) straffrättsliga frågor.

Det är i detta sammanhang som OAS:s avdelning för allmän säkerhet sedan 2007 har gett stöd till Nord-, Syd- och Centralamerikas länder för att de bättre ska kunna fullgöra Cifta-konventionens skyldigheter ([4]) och uppdrag som fastställts i syfte att förebygga våld och brott, särskilt bland de mest utsatta befolkningsgrupperna. Efter ett femårigt uppehåll återupplivade OAS:s avdelning för allmän säkerhet sina operativa program 2019 med ekonomiskt stöd från Europeiska unionen. Projektet för motverkande av olaglig spridning av och handel med handeldvapen och lätta vapen (Salw) och ammunition och inverkan av dessa i Latinamerika och Västindien lanserades 2019 och avslutades 2021. Detta är ett övergripande vapenkontrollsinitiativ, som har genomförts inom ramen för avdelningens stödprogram för kontroll av vapen och ammunition (PACAM), och beaktar tillvaratagna erfarenheter från tidigare verksamhet och bygger vidare på

([1]) UNODC, *Global Study on Homicide*, 2019. https://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/global-study-on-homicide.html

([2]) Ibid.

([3]) Enligt den globala studien av handeln med skjutvapen går 80 % av de skjutvapen som är föremål för olaglig handel till Central- och Sydamerika samt Västasien (UNODC, 2020).

([4]) Under perioden 2007–2015 genomförde OAS:s avdelning för allmän säkerhet initiativ inom ramen för stödprogrammet för bistånd till kontroll av vapen och ammunition (PACAM) i regionen. De 25 OAS-medlemsstaterna har dragit nytta av detta, vilket har resulterat i märkning av över 290 000 skjutvapen samt destruktion av ytterligare 60 000 vapen och över 1 700 ton ammunition i hela regionen.

dessa framgångar i syfte att ytterligare främja Cifta-konventionens genomförande samt regionala, brottsförebyggande uppdrag. Covid-19-pandemin och ländernas därmed sammanhängande restriktiva åtgärder har emellertid haft direkta konsekvenser för projektets genomförande, särskilt för sådan verksamhet som måste ske på plats med konkret utbildning och övervakning av tjänstemän (såsom destruktion och märkning av handeldvapen och lätta vapen). Det var dessutom så att de statliga myndigheterna hade mindre möjligheter att samarbeta och medverka i projektverksamheten, eftersom man var tvungen att koncentrera sig på den aldrig tidigare skådade hälsokrisen. Projektets omfattning fick därför justeras, vilket i viss mån har påverkat det förväntade resultatet.

Med tanke på dessa utmaningar i kombination med ländernas ökande behov (vilka man inte räknade med att kunna ta itu med fullt ut i ett treårigt initiativ) kommer man i projektets fas II att fortsätta att ge ett övergripande stöd till länderna i syfte att dessa ska kunna ta ett nationellt egenansvar för processerna. De erfarenheter som har gjorts av OAS:s avdelning för allmän säkerhet har visat att det krävs ett kontinuerligt stöd för att man ska fortsätta att göra framsteg med kontrollen av skjutvapen och förebyggandet av vapenrelaterat våld och vapenrelaterad brottslighet, och man kommer följaktligen i denna nya fas att beakta vikten av långsiktiga strategier för att åstadkomma meningsfulla och hållbara förändringar av säkerhetspolitiken och säkerhetsvillkoren.

2. **Tekniskt upplägg**

Under fas II kommer OAS:s avdelning för allmän säkerhet att fortsätta att satsa på ett holistiskt upplägg där man kombinerar repressiva och förebyggande synsätt med normativ och operativ verksamhet, så att man ska kunna få bukt med den komplexa frågan med väpnat våld och olaglig handel i regionen. Såsom har påvisats i andra regioner är ett modernt, enhetligt och harmoniskt regelverk som överensstämmer med det internationella, normativa ramverket själva grunden för en verkningsfull politik för vapenkontroll. Förändringar av lagstiftningen måste åtföljas av förbättringar av ländernas förmåga att omsätta den i praktiken och genomföra den. Genom att verka i dessa båda sfärer kommer projektet i sig att samtidigt kunna inriktas på ländernas behov och främjandet av långsiktiga och hållbara förändringar. Denna verksamhet för att stärka kontrollen av skjutvapen och reducera tillgången på skjutvapen kommer att kompletteras av ett preventivt tillvägagångssätt för att minska efterfrågan i sådana lokalsamhällen som är hårt drabbade av väpnat våld, med särskilt fokus på förebyggandet av könsrelaterat våld med koppling till missbruk av skjutvapen. Syftet med åtgärder för att främja säker praxis bland lokalsamhällenas medborgare, konfliktlösning, bistånd till våldsoffer och personer som har överlevt våld samt frivillig inlämning av handeldvapen och lätta vapen samt ammunition är att stärka samhällets motståndskraft mot väpnat våld.

Enligt det föreslagna konceptet för detta projekt kommer OAS avdelning för allmän säkerhet – via PACAM – att ha rollen som samordnande och genomförande organ som ska samarbeta med andra organ på området samt nationella myndigheter. Avdelningen för allmän säkerhet kommer – med hjälp av politiska forum och OAS kommunikationskanaler – att identifiera vilka av regionens länder som behöver stöd och samarbeta med dem inom ramen för specifika överenskommelser som krävs för att man ska kunna konsolidera biståndet. Projektet kommer att inbegripa ett särskilt, skräddarsytt stöd till varje land, med beaktande av det faktum att länderna kanske inte har samma behov eller lider av samma brister. Alla länder kommer inte att få stöd i projektets alla delar, utan avdelningen för allmän säkerhet kommer snarare att fortsätta med det tidigare framgångsrika upplägget från PACAM, där man kartlade och identifierade varje lands behov, samverkade med myndigheterna och utarbetade en biståndsplan samt genomförde insatserna. Med beaktande av de tillvaratagna erfarenheterna från anpassningen av projektverksamheten under pandemin kommer avdelningen för allmän säkerhet dessutom att försöka optimera resurserna genom att när så är möjligt använda sig av en virtuell miljö och tekniska verktyg.

Man kommer även att beakta de olika effekter som väpnat våld har på kvinnor, män, flickor och pojkar samt utsatta befolkningsgrupper. Även under fas II kommer man att ha ett könsrelaterat och människorättsligt synsätt. Detta inbegriper kvinnors medverkan på alla nivåer av projektets genomförande samt främjandet av en mer jämlik andel kvinnliga medverkande i projektverksamheten som mottagare inom ramen för insatserna. Inom verksamheterna för våldsprevention kommer man dessutom att ägna särskild uppmärksamhet åt kvinnors och flickors behov av säkerhet och trygghet inom sina egna lokalsamhällen och åt deras deltagande i arbetet med att finna lösningar på dessa utmaningar samt införlivandet av sådana komponenter som uteslutande är inriktade på hur man ska kunna komma till rätta med könsrelaterat våld.

3. **Övergripande mål**

Att stärka OAS-medlemsstaternas förmåga att ta itu med det väpnade våldet i regionen genom att stödja åtgärder för att motverka spridning av och olaglig handel med skjutvapen och ammunition samt förhindra sammanstötningar med skjutvapen i hårt drabbade områden.

4. **Beskrivning av projektets insatsstrategier**

Mål 1: att stärka de nationella rättsliga ramarna för skjutvapen med beaktande av internationell normativ och god praxis

Verksamhet

— Identifiering av länder som ska prioriteras för bistånd med en översyn av lagstiftningen, på grundval av en behovsprövning och med beaktande av länder som är föremål för projektets operativa delar.

— Tekniskt bistånd till länder för översyn av lagstiftningen och det normativa ramverket med beaktande av internationella normer samt intern harmonisering av uppdrag liksom integrering av ett jämställdhetsperspektiv.

— Utarbetande av regionala normer för fysisk säkerhet och lagerhantering och för destruktion av handeldvapen och lätta vapen samt ammunition.

— Utarbetande av regionala rekommendationer för hur man kan förebygga könsrelaterat våld i samband med missbruk av skjutvapen.

— Utveckling av en elektronisk databas för att underlätta tillgången till normer för skjutvapen och andra relevanta riktlinjer (t.ex. Cifta-konventionen, modellagstiftning, Mosaic-kompendiet och IATG) så att det blir lättare att få tillgång till och använda sig av normerna för de olika aspekterna av kontroll av skjutvapen genom att det finns en sökmotor och genom att man kategoriserar normerna med taggar som gör det möjligt för användarna att snabbt hitta alla relevanta regler för ett visst intresseområde.

Resultat

— Lagstiftningsstöd för att förbättra de nationella normativa ramarna för skjutvapen, med beaktande av internationella normer och jämställdhetsperspektivet, till minst sex länder i regionen.

— Regionala normer för fysisk säkerhet och lagerhantering som utarbetats och spridits till samtliga OAS-medlemsstater.

— Regionala normer för destruktion av handeldvapen och lätta vapen samt ammunition som utarbetats och spridits till samtliga OAS-medlemsstater.

— Regionala rekommendationer för hur man kan förebygga könsrelaterat våld i samband med missbruk av skjutvapen som utarbetats och spridits till samtliga OAS-medlemsstater.

— En elektronisk databas för normer och riktlinjer för handeldvapen och lätta vapen vilken har upprättats och gjorts tillgänglig för användning av länderna i fråga.

Mål 2: att förbättra de nationella myndigheternas operativa förmåga att märka, spåra, förvara och destruera skjutvapen

Verksamhet

— Utveckling och tillhandahållande av specialistutbildning för nationell personal som arbetar med fysisk säkerhet och lagerhantering, märkning och registrering samt destruktion av handeldvapen och lätta vapen samt ammunition. Det kommer att anordnas regionala workshoppar för utbildning, där personalen även kommer att kunna utbyta god praxis och förbättra samarbetet, samt nationella kurser med inriktning på varje lands specifika behov.

— Utbildning i avancerad ammunitionsröjning för tekniker från olika länder i partnerskap med Spaniens försvarsministerium.

— Tekniskt bistånd och tekniska resurser till genomförandet av nationella planer för destruktion av vapen samt överskott av ammunition eller föråldrad eller beslagtagen ammunition.

— Tekniskt bistånd och stöd till märkning av skjutvapen och registerhållning, inbegripet tillhandahållande av nödvändig utrustning.

— Utarbetande av hållbarhetsplaner tillsammans med länder som får stöd via projektet.

Resultat

— Processer för destruktion av skjutvapen och ammunition som genomförs i minst tio länder, med destruktion av minst 150 ton ammunition och 35 000 handeldvapen och lätta vapen som är beslagtagna, föråldrade, osäkra och/eller i överskott.

— Minst 200 nationella tjänstemän som fått utbildning i destruktion av handeldvapen och lätta vapen samt ammunition.

— Tekniskt bistånd till märkning av och registerhållning för skjutvapen till minst tolv länder.

— Minst 150 nationella tjänstemän som fått utbildning i märkning och registerhållning.

— Uppgradering av de nationella registreringssystemen för skjutvapen i minst tre länder.

— Förbättrad säkerhet för de institutionella lagren i minst tio länder.

— Två genomförda regionala seminarier om god praxis för fysisk säkerhet och lagerhantering, med certifiering av minst 80 tjänstemän från minst femton länder.

— Minst 45 tjänstemän från tio länder som certifierats som tekniker för avancerad ammunitionsröjning på EOD-nivå 3.

— Verktyg och riktlinjer för utarbetandet av nationella handlingsplaner som upprättats och finns tillgängliga för de länder som får stöd via projektet.

— Nationella handlingsplaner som utarbetats och validerats av de nationella myndigheterna för minst 20 % av de länder som får stöd.

Mål 3: att optimera kontrollen av handeldvapen genom användning av it-verktyg

Verksamhet

— Programmering av det elektroniska systemet för den regionala kommunikationsmekanismen för lagliga överföringar av skjutvapen och ammunition (MCTA), som är en regional mekanism för meddelanden och utbyte av information om laglig överföring av skjutvapen och vars ramar och tekniska krav utvecklades under fas I. Det återspeglar Europeiska unionens positiva erfarenheter och kommer att göra det möjligt för länderna att snabbt identifiera och kommunicera om sårbara punkter och risker för omdirigering i samband med den internationella lagliga handeln med skjutvapen. Eftersom nästan 50 % av regionens länder inte har något nationellt elektroniskt licenssystem, kommer man att undersöka om systemet kan programmeras på ett sätt som gör det möjligt för länderna att använda det som sitt nationella system.

— Införande av MCTA:s elektroniska system i en pilotfas med utbildning av nationella myndigheter och införlivande av nödvändiga korrigeringar.

— Uppgradering av den virtuella gemenskap för informationsutbyte som utvecklades under fas I till en kunskapsplattform om skjutvapen för västra halvklotet med sådana funktioner som i) automatisk inlämning och spårning av uppgifter om kontrollsystem för skjutvapen och statusen för Cifta-konventionens genomförande, ii) datakatalog med nationella myndigheter samt iii) resultattavla för att visualisera status och omfång vad gäller kontrollsystemet för skjutvapen.

— Uppdatering och utvidgning av programvaran för inventeringskontroll av handeldvapen och lätta vapen och ammunition till länder i regionen som kan dra nytta av denna it-lösning som utvecklades under fas I.

Resultat

— Ett elektroniskt system för den regionala kommunikationsmekanismen för lagliga överföringar av skjutvapen och ammunition (MCTA) har programmerats och genomförts som pilotprojekt i fem länder.

— Programvaran för inventeringskontroll av handeldvapen och lätta vapen och ammunition har förbättrats på grundval av återkoppling från användarna och införts i minst ytterligare fyra länder.

— En kunskapsplattform om skjutvapen för västra halvklotet har utvecklats, och kontaktpunkter för minst 15 länder har registrerats.

— Möten med de nationella kontaktpunkterna har hållits två gånger om året för att uppmuntra dialog och samarbete.

Mål 4: att stärka samhällets motståndskraft mot skjutvapenrelaterat våld och minska tillgången till olagliga och/eller oönskade skjutvapen

Verksamhet

— Utvidgning av Oasis-programmets metod till att omfatta åtminstone ytterligare ett lokalsamhälle som är hårt drabbat av skjutvapenrelaterat våld. Syftet med Oasis är att främja socialt ansvarsfulla beteenden i lokalsamhällen som är hårt drabbade av skjutvapenrelaterat våld. I detta ingår en första bedömning av lokalsamhället och de mekanismer som finns tillgängliga för att förebygga våld och bistå offer. Programmet erbjuder dagliga fritidsaktiviteter för ungdomar i riskzonen och utbildning för olika lokala aktörer i samhället om hur man förebygger våld och bistår offer.

— Inrättande av ett lokalt förankrat referenscentrum för bistånd till offer, familjer och vittnen till våld och brott med skjutvapen för att avbryta våldsspiraler.

— Utarbetande av ett regionalt utbildningsprogram för att förebygga och ta itu med könsrelaterat våld.

— Utformning och genomförande av minst två kampanjer för insamling av vapen i lokalsamhället, bland annat utbildningsstrategier för att öka befolkningens medvetenhet och uppmuntra frivillig inlämning av vapen. Kampanjerna kommer att belysa kopplingen mellan könsrelaterat våld och missbruk av skjutvapen, eftersom de flesta offer för könsrelaterat våld har hotats med eller dödats av sådana vapen ([5]).

— Stöd till nationella och lokala myndigheter vid insamling, lagring, transport och destruktion av insamlade handeldvapen och lätta vapen och insamlad ammunition. Detta kommer att ske i samordning med verksamhet som bedrivs inom ramen för mål 2 i projektet för att optimera resurserna.

Resultat

— Förmågan hos minst två utsatta högrisksamhällen att stödja ungdomar i riskzonen, bistå offer och överlevande samt att förebygga skjutvapenrelaterat våld har förbättrats.

— Livskunskapen hos minst 160 elever från två utsatta högrisksamhällen har förbättrats genom utbildning och dagliga aktiviteter efter skolans slut.

— Minst 150 beslutsfattare, offentliga tjänstemän, tjänsteleverantörer, lokala ledare, lärare, föräldrar och företrädare för det civila samhället har utbildats i att förebygga och stoppa könsrelaterat våld samt att bistå offer.

— Ett referenscentrum för personer som har överlevt våld, familjer och vittnen har inrättats och är i drift.

— Minst två kampanjer för insamling av vapen i lokalsamhället har utformats och genomförts.

Mål 5: att utarbeta en centralamerikansk färdplan för skjutvapen i syfte att ge länderna ett praktiskt styrningsverktyg genom ett regionalt, samordnat och faktabaserat upplägg

Verksamhet

— Utformning av en metod för att utarbeta den centralamerikanska färdplanen, i samråd med experter på området och med validering av länderna.

— Utarbetande av en behovsbedömning i samråd med de centralamerikanska regeringarna.

— Utarbetande av ett utkast till centralamerikansk färdplan för skjutvapen, med beaktande av behovsbedömningen, internationella rättsliga ramar och god praxis.

— Validering av utkastet till färdplan genom samråd med länder och berörda parter.

— Extern kommunikation och utåtriktad verksamhet för att få partnerna att stödja genomförandet av den centralamerikanska färdplanen för skjutvapen.

Resultat

— En metod för att utarbeta färdplanen har utformats och validerats tillsammans med berörda parter.

— En behovsbedömning har utarbetats för att fastställa de centralamerikanska ländernas huvudsakliga hot, brister, sårbarheter och prioriteringar.

— Två workshoppar har hållits för att samla in synpunkter och få återkoppling på utkastet till den centralamerikanska färdplanen för skjutvapen, med deltagande av nationella myndigheter och organisationer som är verksamma på detta område.

— Den centralamerikanska färdplanen har utarbetats och lagts fram för länderna i regionen.

— En informationskampanj har utarbetats för att sprida den centralamerikanska färdplanen för skjutvapen, få politiskt godkännande och få partnernas stöd för dess genomförande.

([5]) https://unoda-web.s3.amazonaws.com/wp-content/uploads/2019/07/MOSAIC-06.10-2017EV1.0.pdf

5. **Varaktighet**

Den övergripande regionala fas II beräknas pågå i sammanlagt 36 månader.

6. **Enhet för tekniskt genomförande**

Det tekniska genomförandet av detta program anförtros avdelningen för allmän säkerhet inom Amerikanska samarbetsorganisationens (OAS) generalsekretariat. OAS avdelning för allmän säkerhet har goda förutsättningar att stödja länderna i Nord-, Syd- och Centralamerika på grund av sin dubbla roll som tekniskt gemensamt sekretariat för Cifta och som OAS tekniska och operativa organ på detta område. I denna roll har OAS avdelning för allmän säkerhet genomfört projekt och program för att hjälpa OAS-medlemsstaterna att fullgöra sina skyldigheter att säkerställa säkerheten för nationella skjutvapenlager, genomföra lagstiftningsåtgärder för att i nationell rätt straffbelägga olaglig tillverkning av och handel med skjutvapen, kräva märkning av skjutvapen och utbyta information med andra undertecknare av Cifta om spårning och mönster för olaglig handel. Ingen annan regional eller subregional organisation som omfattar hela den amerikanska kontinenten har det politiska inflytande, den tekniska expertis eller den geografiska räckvidd som krävs för att kunna stödja och bistå alla stater på den amerikanska kontinenten.

Under fas II kommer OAS avdelning för allmän säkerhet också att fortsätta att samordna och samarbeta med andra institutioner och organisationer under genomförandet av projektet. OAS avdelning för allmän säkerhet samarbetade med flera av dem redan under fas I och räknar med ett fortsatt samarbete om särskilda frågor för att främja initiativet i regionen, bland annat med Förenta nationernas regionala centrum för fred, nedrustning och utveckling i Latinamerika och Karibien (Unlirec), Karibiska gemenskapens byrå för genomförande av brottsbekämpande åtgärder och säkerhet (Caricom Impacs), *Inter-American Defence Board*, rådgivande gruppen för ammunitionshantering vid Internationella centrumet för humanitär minröjning i Genève (Amat–GICHD), *Golden West Humanitarian Foundation*, Interpol, Förenta staternas utrikesministerium och *Humanitarian Demining Training Center* vid Förenta staternas försvarsministerium. Avdelningen för allmän säkerhet inriktar sig på att upprätta nära förbindelser med alla dessa andra enheter som också är verksamma på detta område för att maximera fördelarna med åtgärden genom att använda organisationernas kompletterande sakkunskap. Under fas II kommer OAS avdelning för allmän säkerhet särskilt att sträva efter att stärka samarbetet med subregionala organisationer, såsom Caricom Impacs och Sica (Centralamerikanska integrationssystemet), för att stödja genomförandet av den karibiska färdplanen för skjutvapen och samordna utarbetandet av den centralamerikanska färdplanen för skjutvapen.

7. **Relevans**

A. ***Vapensäkerhet och skydd av allmänheten*: EU:s strategi mot olagliga skjutvapen, handeldvapen och lätta vapen samt deras ammunition, som antogs av rådet den 19 november 2018**

Målen, verksamheten och de förväntade resultaten av detta projekt är anpassade till målen och hållningen i Europeiska unionens strategi *Vapensäkerhet och skydd av allmänheten*. I detta avseende beslutade Europeiska unionens råd att finansiera fas I i detta initiativ för att främja multilateralism och synergier mellan Europeiska unionen och OAS i syfte att minska det väpnade våldet och kriminaliteten. Rådet övervägde också de prioriteringar som fastställts i strategin. I fas II, som utgör en fortsättning på dessa insatser, bibehålls detta paradigm och denna hållning, och den kompletterar Europeiska unionens globala arbete på området genom att inriktas på en region som är hårt drabbad av spridning, extrem anhopning och handel med handeldvapen och lätta vapen.

I fas II återspeglas särskilt följande prioriteringar i strategin:

2.1 Stärka regelverket Verksamheten inom ramen för mål 1 i åtgärden syftar till att säkerställa att länderna harmoniserar sin lagstiftning till de internationella normerna och har verktyg tillgängliga för att förbättra genomförandet av konventionerna.

2.2.2 Kontroller vid export av skjutvapen och ammunition Vid utvecklingen av MCTA:s elektroniska verktyg inom ramen för mål 3 beaktas vikten av att kontrollera den lagliga handeln för att undvika omdirigeringar till den illegala marknaden.

2.2.3 Säker hantering av lager av Salw och ammunition Mål 2 omfattar en rad verksamheter med inriktning på fysisk säkerhet och lagerhantering, bland annat utbildning av tjänstemän, och tekniskt och materiellt bistånd för att förbättra praxis och anläggningar, i enlighet med de internationella normerna inom ramen för Mosaic-kompendiet och de internationella tekniska riktlinjerna för ammunition.

2.2.4 Ansvarsfullt bortskaffande av Salw och ammunition Mål 2 omfattar utbildning, materiellt bistånd, tillsyn och certifiering av processer för destruktion av skjutvapen och ammunition till länder som behöver det.

2.2.5 Övergripande frågor Mål 3 omfattar en rad it-lösningar och it-verktyg för att främja samarbete och informationsutbyte mellan länderna i regionen.

För att maximera effekterna av denna verksamhet kommer OAS avdelning för allmän säkerhet att stödja kompletterande verksamhet, bland annat minska efterfrågan på skjutvapen genom att genomföra förebyggande åtgärder och insamlingsprogram samt utarbeta en centralamerikansk färdplan som ett konkret verktyg för att samordna och förbättra insatserna i denna region.

B. **Rådets beslut 2011/428/Gusp av den 18 juli 2011 till stöd för verksamheten vid Förenta nationernas kontor för nedrustningsfrågor för genomförande av Förenta nationernas handlingsprogram för att förebygga, bekämpa och utrota alla former av olaglig handel med handeldvapen och lätta vapen** ([6])

Rådets beslut främjar tre huvudsakliga mål: 1) genomförandet av FN:s handlingsprogram för att förebygga, bekämpa och utrota alla former av olaglig handel med handeldvapen och lätta vapen på såväl global som regional nivå, 2) stöd till tillämpningen av det internationella spårningsinstrumentet och 3) stöd till utformning och tillämpning av FN:s tekniska riktlinjer för hantering av ammunitionslager.

Vart och ett av dessa mål är förenligt med de övergripande målen för de särskilda bestämmelserna i den interamerikanska konventionen mot olaglig tillverkning av och handel med skjutvapen, ammunition, sprängämnen och andra därmed relaterade materiel (Cifta) och dess handlingsplaner. Cifta innehåller flera tvingande rekommendationer till konventionsstaterna, bland annat om fastställande av jurisdiktion över brott, obligatorisk märkning av skjutvapen, registerföring för spårning, förbättring av kontrollen av överlåtelse, och gränsöverskridande samarbete. Cifta:s handlingsplan för 2018–2022 stärker de mål som Cifta-konventionsstaterna har på dessa områden i enlighet med FN:s handlingsprogram och tilläggsprotokollet mot olaglig tillverkning av och handel med skjutvapen, deras delar, komponenter och ammunition till Förenta nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet.

OAS avdelning för allmän säkerhet fortsätter att genomföra operativa program för att hjälpa länder att bygga upp sin förmåga att fullgöra sina skyldigheter enligt Cifta. Fas II har utformats för att fortsätta med detta bistånd med beaktande av de prioriteringar som fastställts av Cifta-konventionsstaterna i handlingsplanen för 2018–2022, särskilt följande: 1. märkning och spårning av skjutvapen, 2. import och export, 3. lagstiftningsåtgärder, och 4. lagerhantering och destruktion.

8. **Rapportering**

OAS avdelning för allmän säkerhet kommer att utarbeta regelbundna rapporter i enlighet med det framförhandlade delegeringsavtalet.

9. **Total kostnad**

Den totala finansiering som begärs från EU för genomförandet av fas II beräknas uppgå till cirka 4,2 miljoner euro. OAS generalsekretariat kommer att tillhandahålla icke-finansiella bidrag för genomförandet av programmet och kommer att söka annat icke-finansiellt bistånd (som exempelvis det som tillhandahölls av den spanska regeringen i fas I).

([6]) EUT L 188, 19.7.2011, s. 37.